ЕРА,
21
ДЕКАБРЬ,
1957 шу.
№ 151 (4476).
Мах 2 пеп.

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистическа парте Нохч-ГІалгІай обкома Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ
1923 ШЕРА ДЕНЗ

КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

РОССИЙСКИ СОВЕТСКИ ФЕДЕРАТИВНИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКАНА ОКТЯБРЬСКИ РЕВОЛЮЦЕ ОРДЕН ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР ЛАККЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Российски Советски Федеративни Социалистическа Республика хьаькъа-гамхьца революционни болата хьаьс. Октябрьскийчохькана Социалистически революционе юхье тІехьаьвна доккхий сийлахь ІуьйлаІ ларах а, дунен тІа эстрара хьалхара дуккхаза хьаьжий социалистическ паччахьалкхе — Советски Социалистически Республикий Союз. Партерна вІоаг1ийрах юхье доккха лаьмна лаьрах а, Советски Іаьдало ЙІаьа котаьмаш лорашш кхоьхачин турпалаш долиш хьларах а, коммунизм хьалъеча карагІийнна хІамаш бахьан а Октябрьски революце орден лойла Российски Советски Федеративни Социалистически Республикана.

СССР Лаккехьарча Совета Президиумна Председатель
Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР Лаккехьарча Совета Президиумна секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1967 ш. 19 ноябрь.

ХАНАЛ ХЬАЛХА

№ 4 йолча Горбыткомбинатан коллективе социалистически яхье а хьана 10 декабре вадоьи продукци арахецара шера план 101,8 процент кхоачашъ, хІаьта гу продукци арахецара эдаг 100,8 процент.

Ер шу чаккхалелхьа планал совгІа кхы а 47 эзар сома маьха продукции 12,2 эзар тар керда кога ГІирси арахецарга цар.

Х. РЕШИДОВ,
№ 4 йолча Горбыткомбинатан директор;
С. БОРОВ,
партерганизаца секретарь.

ПАРТИЙНИ ДЕШАР

Ер кхоаларІа бутт ба партийни дешара системе дерза шу дІадоладелла. Эзарашъ болча коммунисташа, парте боаьдирий аьтто марксистско - ленински теори Іомаш юхьхьанцарча политически школаша, марксизма - ленинизма школаша, семинарсий группаша, ЛадувгІаранна боьхьонца кхеташ марксизма - ленинизм а эзаниеш, парте лоарХІаме докумаш таш.

Марксистско - ленински дешарш юкъосстал ду коммунистий хьаьжарийн айдаре цар лоарХІам лаккхІра, пиншитараш дегІайолаелара, шоаштта хьалхашкий латта декхарш кхоачашле къаьгьаьгьий сарчаелІаьхара. Вай парте цахаддаш терко ю коммунистишта луьйола марксистско - ленински образований тоаьрах из дегІайолаелара. Из пІаьхьа а къьата хьалойт эхь кера КПСС ЦК-ле тІаьнийча «Общественни Іилмаш дІахо дегІахьхьуларан коммунаран хьалъеларе цар лоарХІам лаккхІаран де лелаарий хьалъеьхьарча» соламо. Цу тІа белгалдоаккх массаьсболча коммунисташа марксистско - ленински теори Іомаш боккъ лоарХІам болаш тІулакх долга.

Ткх тІехьарча шин шера вІашагІьелаелла партийни дешара системе ноькъосстал даьа партийни организацийн аьхар дІахо айдаре, коммунистий инициатива дегІайолаелара. Марксизма - ленинизм лардаш, хІаьта иштта КПСС истоне актуальни проблемаш, пленте XXIII сьезда документаш, КПСС ЦК «Сийлахь - йоккхача Октябрьски революце 50 шу» пха Тезисаш Іомаьра дуккхІа уйлаш тІаьхийта хилийн коммунистий кнуголор шерьашл, аьр политически грамотность лаьхьийл. ХІаьаз лекхар сеиах латт аьлчи, из латт кердача тоноцех биллаш пайда ийр ларт, партийни дешара ерригача эвенкашка занятеш творчески лерттІа вІашагІьелхьарца, цар чуолелан кІоарбарах, пленийн-политически боарам лаьхьбарх,

Вай республика кхоьхьанарча политикоглашка, марксизма - ленинизма лардийн школашка, семинарсий группашка дІахьочи занятеш йолийна лардийн школе. Пропагандиста Ивановиен Павел Ивановичен кІоарттІа йоаьх юкъдаг йолда матеериал, айхьа юкъ из боаьхьана хьалхашкий латтаца лоьхьанца. Цунах хьа чуолелан болашш безамен чаьхьоьла ужхьа занятеш.

Иштта дика дІаьхьа занятеш Грозиеран № 1 йолча шийлий фабрика школе.

Боккха лоарХІам болаш тІулакх да Іомаьш йолча материал вахарца юкъаьр, ладувгІаранна дика кхетарийолаш из юкъар. Ше бена балха тІа цунна кхаьа ГІенташ ва Ведана района Орджоникидзе цІеранІ ГІа колхоза юхьхьанцарча политишка пропагандист М. Агамеровен. Из Моттигаш ювзаьдаьлаш а хьа я ца кхоьш кхаььет пропагандиста. Ше ен йолча занятешка по шерра хьаьжелаелар дитрамаш, карташ, проспекташ кхьйолча материалаш. Программин материал боахама вахарца юкъ, ладувгІаранн тІаьхьеч шийла балха керда толамаш вахарца.

Дешо дегІаранна хьинарг дика а йолдаш наькхьоьл занятеш Советски районна XX партсьезда цІеранІна колхоза юхьхьанцарча политикоглаш.

Бакъда, партийни дешара системе кІезнга дан кхоачамбоаьлларш а. Моттигаш юніслу ладувгІаранн занятешка кІезнга хулаш, пропагандисташа занятеш лоьхьа эдейни боарамс чаьхІоьхьаш. Цун керттера бахьан за пропагандисташа шоаштта хало на ешт, занятешка дерттІа кийч ца хуо хилаш. ЦІьаболча пропагандисташа йолаш юкъаьр йолла материал айъча юкъаьр вахарца, учебникашка дувзар дийнача тоьъм хет царІа. Керттера теоретически положенеш ладувгІаранна кІоарттІа кхетарца ноькъосстал дергзолча методехи приемехи пайда эзаш. Уж занятеш дола цІенхиттара кхоачамбоаьлларш да Заводской, Наьсарен, Малгіабика районий политишара тайп - тайпарна эвенкашка.

Партийни дешара толам, дІахьош йолча занятеш боарам лургаІна даьхьа тийна пропагандистех. Цудухьа ший лекхар дерттІа кхоачашлен, хІара занятеш дика дІаьхьаььа кІоарттІа кийч ен ешт, ший хьаьжра методика тоьаьра даьм къаьгьаьгьаш хилаш веза хІара пропагандист. ДуккхаьгІа дешо дезга методически литературе, толаьшаГІолла пропагандистий опыт ший балха шерра юкъехьаьа еза. Иштта шерра пайда эта белла гойтара пособеех, технически средствеех.

Пропагандисташа пиллаш ноькъосстал лоаьтаде лекхарийла и парте горомашкаьн районкомаьн парех политпросвещение кабинеташ, Пропагандисташа методически болх лелабу, цар пелагогически дешар вІашагІьехьлаькхе, пропагандистеш говзаьла дикагІа йола опыт йоаьржаьр штаб а хилла Іаьотта еза уж.

Юхьхьанцарча партийни организацеша, парте горкомаша, райкомаша пахаддаш шийла теркам ГІаьрийта бена политически дешара. Уж лекхарийла я заняттеш лоьмамса, цар ийсийн-теоретическа болаьрга кІоарттІа хьеча а царІа бІаьнг кхаба а. Уж лекхарийла я бюро заседаьшки партийни дешара даьхьІаьмера. Дешиш дуьзу Кагі васта вІашагІьечка оьз пропагандистий семинараш, дуьхьІа керко е еза пропагандистий говзаьл лаьхьаьра.

Партийни дешар — из иш а ха а ушаш бола боккха кхаььеранн да. Цудухьа ну лоарХІаметта ГІулаьхьа пахаддаш теркам ГІаьхийта беза.

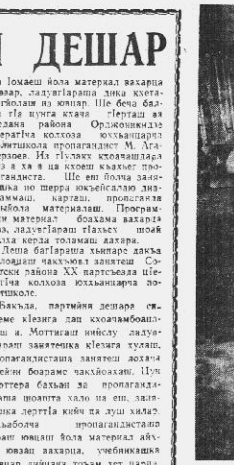

ЧЕКИСТИЙ ЦІЕЙ СИЙНА

Самарийнахьа КПСС обкома политически просвешене ЦІагІа хилар паччахьалхен хьерамдеен советски органий 50-ГІа шу дизара хетаьь торжественни собранин. «Совместно паччахьалхен хьерамлье лорашш латта 50 шу» яха доклад йир Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советча паччахьалхен хьерамдеен Комитета председателна инарал-майора В. И. ЖИГАЛОВА.

Цуьа ГІеьхьийна республика Лаккехьарча Совета Президиумна председателла заместителна М. МАМАЕВА Комитета болхий йоккхача группана дІаьедар правительственни совгІаташ. Уж марша дениеда ГІулаьх дара декхар цар хьокхаме дика кхоачаьдарах а империалистически разведкий тийначу баьлаьцийна хьоьсма ГІулаьхьа сийлахьа хІамаш дарах а.

ЦІеча Байраьха орден дІаеннай В. И. КОЗЕДУБОВА, ЦІеча Седькъан орден — А. С. БОЙКОНА, Т. Л. ЛАСКАЕВА. Болхьхой группана дІаеннай «За боевые заслуги», «За трудовую доблесть» яха медаьлаш.

Бухсоцицан доккха концерт оттадьдар.

«СИЙЛАХЬ-ЙОККХАЧА ОКТЯБРЬСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕВОЛЮЦЕ 50 ШУ ДИЗАР»

ЦІи ну тайпара а йолаш политически литература Издательства аьрхийца Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50-ГІа шу дизара ЦІейна ЦІейна кийчо ера я из ладьара а йеттадьма документийна материалийн сборник. Из дІадолу Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50-ГІа шу дизарн кийчо яраХ болча КПСС ЦК сийлаьа текстаца. Сборника юкъеьжий иштта Октября 50-ГІа шу дизарн Хьаьвсеха йола КПСС ЦК Тезисаш, КПСС ЦК, СССР а РСФСР а Лаккехьарча Советни ишъна Хьинча тоьжественни заседаьн яь Л. И. Брежнева докладе а бухсоцицан дан къаьмаьл а, предприятий, организацийн, совхозий, колхозий коллективашца — социалистически яхье котаьмашца ламатни ешйаьхкаш ларах болча КПСС ЦК, СССР Лаккехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета, ВЦСПС сонам. Октябрьски революце орден оттаьрах доле СССР Лаккехьарча Совета Президиума Указ. КПСС Центральни Комитето, СССР Лаккехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совето советски къаьмагА дан, кхаьйарал, Ленинградан Москвен торжественни заседаьнца йоаьхьостаца Л. И. Брежневен А. Н. Косыгинен дан къаьмаьлаш.

Сборник йоккха тираж а йолаш арахецйада.

(ТАСС).

ХИМИКИЙ КОТАЛО

Продукци арахецара пятилетка цоллаГІа шера эдаьлен таьхьа ехелаГІа декабре хьоаьнаьне — иштта дІаьедаьлар Грозненски химически комбината коллективе ТІаийнача декхарш тІа. ХІаьаз шу йистедоаьлаьр итогаш еча хІинз цоьй дош чоаГІа хІинзд ала йиш йолаш ба хьинкашъ: тхьоаьлГІа декабре кхоачашийр цар шера план.

Дика толам баьккхаьй спирт доаккхача производстева къаьхьагамхоца а, 19-ча декабре кхоачашъ спирт даккхара шера эдаьлан. Масседа санна эдаьлаьлатарашца я Дронкин Владимир Михайлович начальник волча № 32 йолча цеха коллективе. Дика къаьхьегарца белгалбийлийр ну цеха вскхьагІа йола аппаратчик Я. К. Керимов, слесарь Д. Б. Болдаьжин, смена начальник З. Н. Мантрова, мастер Г. П. Ногаева.

Л. ГАЛКИНА,
инженер-экономист.

ПХЕ ШЕРА ПЛАН — ХАНАЛ ХЬАЛХА!

Юрта боахама къахьегамхой социалистически декхараш

НАДТЕРЕЧНИ РАЙОН

Лаьтта камаьрша хилийтар духьа

Районна юрта боахама къаьхьегамхоца, Октября 50-ГІа шу дизара баха мабоаьгІа пакхьаьбахара йолча социалистически яхье хьоьхьа а бала, тІехьхоачийнйр юртбоахаьгІа продукци яккхара а паччахьалкхена дІаьлара а шера планаш. 10 декабре Пашхойн-оьгІ паччахьалкхена хІар дІадоларе шера планан кхоачашъеьІ 188 процент, гидурарГІаш — 127, комсаш — 295 процент. Планат совгІа еттаьн: шуриЙ 176 тонн, 120 эзар фуъ.

Ткхан гектара тІара 25 центнер гаррта ялат даьккхаьл. «Новогрозний» комсий совхозо, «Верхне-Наурский» комсий совхозе хиш да дехкоча лаьтта лийнчи ялатий юккъера лаьрхІа гектара тІара баьшна дьхьькам 22 центнерах) тІебаьшлаьй «Надтеречный» комсий совхозерча доькка. Нохч-ГІалгІай АССР Лаькхеьгарча Совета депутата Аьмарова Ялитас цоьра ГІайдиева декхарш дІаллина 3500 килограмм яккхо еЗача тоттаьг ятт бетта хІара Іаттагара 2916 килограмм шера ЙоьмаьлаІ. «Верхне-Наурский» комсий совхозерча доькка М. Мадиевен хІара кхоьаьчи Іаттагара ятт бетта 2300 килограмм шера яьккхий цета дІаьхьара 2100 килограмм яккхо еЗача тоттаьг.

ХьалхалаттаРаьшца варгаГІаннарийн — уж да цар шоаьг ооа на ешаьнна кхоьйна кьаьнг. юрта боахаме материальни-техникийн база дІеладаьра а ...а культура хьаьхьаьлаьра ...ийнарш.

ЮртбоахаьгІа производстева дІаьхьо ГІеьхьийна йоаьхьо а еш, районе юрта боахама къаьхьегамой юкъеьбаьдаб юртбоахама производстева дІаьхьо дегІахьхьулаьра яхьа. Мехка хьалхалаттаьна коллективий, КПСС XXIII сьезда цІеранІна Грозненски крекинг-завода коллективе, Сунженски района къаьхьегамой мокхаьчах ерригача совхозашка кІеста а даь, дийлаГІ лаьттанцара йоаьлен хьаьбийн продукции яьара а паччахьалкхенна ДІаьлара а пхе шера планаш кагІ хьалха хьоачашъара де дезга тІулакхаш.

Кхаш леладеррашца ТІаийнаьг: 1968 шера хІара тектара тІара 18,3 центнерах кІезнагІа боаьшш, хІаьта хийй дехкача лаьтташка — гектара тІара 30 центнерах кІезнагІа боаьшш хьуьвьаьм боаьккхьа, хІаьта хийй дехкача лаьтташка — гектара тІара 30 центнерах кІезнагІа боаьшш хьуьвьаьм боаьккхьа. 1968 шера 1 март тІаьхьочаьнна. БІаьстий юо культурашца дІаьюьчІа дикагІа хьаьшка, дикал даькка а йолаш чаьхьдоаьккхарга оаьха.

1968 шера бІаьстийн гурьаьхьн 320 гектара тІа комсий бешамаьн ГІоьгІарийн оаьха. Пхи шу чаьхьоаьлаш комсий бешамаьш 5000 гектара дІаьхьочаьрга оаьха.

Шоаштта доккхий декхарш тІаьш хьайбаш леладеррашца. 1968 шера паччахьалкхенна ГІаьрийта планаш совгІа дуьхьа 55 тонин шуриЙ 180 тонин. ХІаьаз ГІаттагара 1968 шера 85 ГІаьмаг кхеьдерда, хІаьта пхи шу чаьхьоаьлаш — 90 ГІаьмаг, хІара 100 жийнсех меттаьха а бина, тІехьара кьоьастаберга 100 ГІаьхьар, хІаьта 1970 шу тІаьхьочаьнна — 110 ГІаьхьар. ЦІаьн устаГІанна Іера доаьхьаьлен тхах 1968 шера 3 килограмм хурТІа, хІаьта пятилетка чаьхьоаьлаш — 3,5 килограмм, Юьхьера лаьрХІаьна хІара Іаттагара 2000 килограмм шура йоаькхаьрга.

ХьайбаЙ продукци яккхара а паччахьалкхенна йоьхьара а пхе шера планан чаьхьоаьлеНна оаьха 1970 шера 7 ноябрь тІаьхьочаьнна. Пхе шера чухьа паччахьалкхенна ДІаьлурья оаьха планал совгІа дуьхьа 300 совгІа тонн, шуриЙ 700 тонн.

Еррига а товарин йоьле а хьайбаЙ продукци ца ваьдийнарийн а чаьхьдоаьккхарга. ЦІайбаЙ дуьхьа-гІа хилийтарх йотах даьькха ца ГІа ГІаьхьа, керттера даьькъе цар продуктивность даьхьара йотах а. Пятилетка чаьхьоаьлаш районе ГІолла цхьан кхоабаЧе Іаттагара йоькхьа шура йоькьера даьрхІаьна 2110 килограмм хурТІа.

1968 шера ГІоьжа а моша а даьхьарашца бизза кхоачам бергбоьлна боаьрме кийчдеГІа ІаьлаьнгІаьлА оаьха. Йиъ шуриЙ-товарин февраьнеи 2500 хьайба дорсталеча цхьан пункташ комплексеш механизацийн елга чаьхьдоаьккхарга оаьха, хІаьта пятилетка чаьхьоаьлаш ерригача хьайбаЙ типной помещенеш механизацийн а ергъ.

Къаьхьегамо овсарле пхе шера чухьа 40 процент лаьхьерийла оаьха, лаьтта леладаьрийра йоаьлча производстева дІаьдолаш 1968 шера 5 процентан пхи шу чаьхьоаьлаш 15 процентан, хІаьта хьайбаш леладеча 3 процентан 1970 шера 13 процентан лоьдергІа оаьха.

Районе нах баьхача пункташца совхозий средствийн чотах хьаьъергІа оаьха цин клуб, медпункташ, библиотеки, корхІ даьк, 400 мотт хурйола йиъ берий бешн эслеш, 3 культстан, 400 квадратин метр хуьла наьх чуйа ценош. КПСС ЦК мартовсен (1965 г.) Пленумна решенена къаьхьийтачи аьттув болча хьалех а районе совхозашка къаьхьегамен бытен хьалаш цикагІа тоаьлаьрах а пайда эзарйга елга совхозан производстева дерига доаькъоь рентабельни хилийтар.

Советски наччахьалкхе бІубешна «ГІоьгІа ГІа а боаьхьан коммунизма» новкъа йолаш хилаьра районе юрта боахама болхий боккха творчески низ бебабу, керда, сийлахьа-та толамаш дахара ГІаьхьех. Хьалхашка латта декхарш ІаьлаьмаГІ доккхийн сийлахьен да, хІаьта уж сийлонца кхоачашдерзиаьлаьрг тешам бенна а да тхо.

Социалистически декхарашца пийна а дийна. ТІийнйца совхозий коллективий собранешкеи районин активон.

ДОНЕЦКИ ОБЛАСТЬ. БІаьш керда машинаш, механизмаш, агрегаташ хьаьо Ленина цІеранІна Новокраматорски машиностроительнийн заводе цехашка. Царех дуьхьаьрашца — Іаьламаьг боьгийй сляйбингаьн ашка листаш ю станаш, роторнин ши-цепІа лелеш экскаваторашца, кранаш а шахто-подъемни машинаш а дунен стандарташа этгара чІоаГІаргІа дІаьдехарца мехкара в.

Украине Советски Іаьдал даьна 50 шу дизара баха боагІгача тайпара накъаьбахар духьа яьх а лелаеш, шера план хаьал хьалха хьоачашъ а планал совгІа массех миллион сома маьха продукции яьа а лаьрхІаьд новокраматорски машиностроитаьрна.

СУРТА ТІА: № 10 йолча механосборочни цех шахто-подъемни машина вІашагІйоллийн латт.

В. Соболевен С. Гендельмаьрна мехкара в.

ТАСС фотоаьрхийка.

АЧХОЙ-МАРТАНА РАЙОН

ХЬАЛХАЛАТТАРИЙ БОАРАМГА КХОАЧАШ

Тха районе къаьхьегамхоца, ларригана сонтеч хьалхо а санна, цІей дедарга кепеи ГІаьрийта болаГІаьлдаьккхар. Сийлахь - йоккхаьа Октября 50-ГІа шу дизар. ХьаьвсеЙ ди тІаьхьочаьнна районе совхозашца тІехьхоачийнйр паччахьалкхенна ялат, дуьхь, фуаш, тІаз доьхара шера планаш. 1 декабрь тІаьхьочаьнна дечкка планах 7200 тонн йолаш 8573 тонн ялат, дуьхь планах 850 тонн йолаш 867,1 тонн дечкка, фуаш планах 1200 эзар йолаш 1368 эзар дечкка, тІаз планах 50 тонн йолаш 55,5 тонн дечкка.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 ГІа шу дизарна даьхьа малдоаГІа яьхьаьдахара йола социалистически ладоаттаьнан дика дегІаьлхьаьл ТІаьнцца ГІоьгІарийна ГІаьрийта ладоаттаьнан мугІарийн «Самашкинский» совхозерча доькъа Мугиттеен Бурбийев гектара ГІара 160 центнер шокара сеесла яьккхий, «Лермонтовский» совхозерча Зандеев Ламмас кулгадийн звеньо 150 гектар доьчча туьрехьа дуьна кІи хІара гектара тІара планах 17 центнерн ГІаьнгача цера декхарга дІаьлара 20 центнерн яьккхо еЗача 29 центнер яьккхий. «Самашкинский» совхозерча доькъа Шахбулатова Рукьийта цера планах 1800 килограмм ГІаьнгача декхарга дІаьлара 2700 килограмм яьккхо йоьдаьл моттаьг 10 бетта чухьа 2087 килограмм шура яьккхий хІара Іаттагара «Лермонтовский» совхозерча доькъа Гиппиева Бозланта 10 бетта чухьа хІара Іаттагара 1876 килограмм шура яьккхий шера планах 1800 килограмм ГІаьнгача декхарга дІаьлара 1830 килограмм яьккхо йиъаьчІа.

Производства хьалхалаттаран дукха да тха районе. Юртаьшкара къаьхьегамой ГІаьрийта къаьхьегаш, Іаьламаьг-йоьккха Іатриотийн ладоаттаьнан, дуьхьаьнца Дакъеева ГІулаьн де тетгара ч!оаГІа доьш хІаьдо, юрта боахам материальни-техникийн хиндоьлар дегІаьдаьр, даьхьта лелаьдаьрн хьаьбаш леладаьрен культура лакхьаьлаьр Іалашшаьл ГІаьнгІаьь социалистически ладоаттаьнан кхоачашдара камаьлдаьгІа.

ДІаьхо де деаьш керда ГІулаьхьаьш да. Ачхой-Мартана районе ладоаттаьнан йоьлбоГІаьн ладоаттаьнан ГІаьнгІаьь а ювлаш ДІаьхо юрта боахам лелаьккхулара йолча яьхьа. Районе ерригача совхозашка кІеста а даь, цера дийнаьл даьхьтаьнцарен хьайбашкарен ноьхе продукташ яьара а паччахьалкхенна ДІаьлара а хьаьжелаьра ювлаш йолаш. Цар ГІаьнгІаьь

ПАРТИЙНИ ВАХАР

АЙДЕ ПАРТОРГАНИЗАЦЕЙ ДЕНАЛ

Ужх тІехХьарча хана МалгІайбика районе партийни организацин хотІуш дегІаемай, шерденнад цун мугІараш. 58 йолча хьахьаргара партийни организацей мугІарашка чувоагІа 1357 коммунист. Белгалдакхиа дезин да, парте мугІаран хотІуш дегІадар, производстве лоарХламерча участкашка коммунистан нийса ДА-ъ.ъ отгадар бахьан долаш дуккагІойча мохьхьанчарх партийни организацешка пехьин партийни организацешка партийни группашин пІаннагІойка тІа торо хиннаг.ра. Хіанз районе я 13 цехьин партийни организацш, 47 партийни группа. Партийни вахара деррига лесшан кхоачанчеча партийни бюроштен партюкомашка чІоагІа новхьстолал ду пар.

Цехьин партийни организацешен партийни группашеч хьалхашка латта керттера декхарашт кхоачанцца кахадашан лостам тел №№ 1, 2 йолча чІоарга бурув деттача контораш, № № 1, 2, 3 йолча машинно-тракторна промышлай партийни организацеш, Ужхаш хан - ханнахьа ю партгруппоргий семинарашт, партийни балха практика чІоарга ха а йовза а Іомабу ду. Цуйгуьа лика лел пехьин партийни организацийн партийни группайн бодх. Производства вахара йоккха кинни ю пар, хІара сага уйІаши дагалаттаранш лика довз, эшшача хана пцина новкьостел ду, шишш хьахьега коллективашн оргІагІойкеш хьалхашка латта декхаран кхоачашдар.

Дуккагійойча партийни группаша шахадаш техк производства лоарХла. мера денаш, даим теркам тІаухьйтІ политико-кхетама балха, ца зуйш тІехьлаййнаш хьахьегамен производственни дисциплина телхаю мотти.ган, шерра социалистически ихь йоаржаш, цу ихьс кобйалгаший гІулааххан а Іар Іоцаш оттаг а тІаккаш дайовзийт. Партийни группай бохь лерттІа пІаннІеХьбаьккхча коллективашна шоай сменин задарен, ухлаа масеанаьа сомниташа шоашкара хьокхам тет, тІехІинсо хьа а хьогаш, хІара бодхьо оаргаІойкеш керттаьа толамаш дацаргІ.

Парте члена лоарХламе цун сиин кхы дІаьуо лаахІара КПСС XXIII съезда отгадь декхар кхоачанцпен партийни организацен духхагІа теркам тІаьлхйта ьынай парте мугІарашка толшаагІа йола пах хьаийбоот, латтинаш бен бола бодх тоабара. Парех я «Кавказ» ихана колхоз, «АьлхаинтургаІа» совхоз, № 1 йолча бурув деттача контора йохьхьанчарна партийни организацен. Ужхаш парте мугІарашка хьаийбеш болчарех дуккагІойкан лоарХлерга профессеен йола бодхьой ба: бурувдеттаран, мастерашн, трактористан, комбайнерашн, доркашн, жа Іуй, ихьс дуккагІаран а.

Дукха ха йоаьщаш районе йохьхьанчарна партийни организацешка чаккъьлар отчеташ хоржамаш. Дукха мьхьала предложеншн тІаийпар шоай собранешка коммунисташ, оргІалдир лаиза дарезаьаранаш ихьначаьнцаьрдаш Дадахара мьхьканн. Коммунистана тІийна критически замечанеш ихьначаьнкъта хІаннзе а хьинаре бодх бе йоаленнай дуккагІойла партюкомаш партюборонн. Масала, «Кавказ» ихьна колхоза партийни собране коммунистана дукха ца ІІІ ЦУН СИЙ ДУ НАХА

Грозненски трамваййн дено механиччеьки мастерске коллективо ЧІоагІа сий ду токара Борохов Михаил Михайлович. Ше болх бьа.ча 34 шерах 21 ду дуккхьал гулаелла бодх бен дьаьккад ду. Лаьхха говзал йола, балха тІерг, сабаре новкъьст хиларна ІаьнайІ.ан из мастерске болхлоргІ. Иьхьа брак хилийтаьц по ший балха тІа.

№ 19 йолча школера дешарехьа механически мастерске практикде баьккхача царна балха говзал ДІаьхьеча хьоажаиро Михаил Михайлович. Цо ший токара говзал ДІаьгомаьнгу 300 совгІа дешарехьа 1-гІа, 2-гІа, 3-гІа а балха разрядаш елар. ХІаьхьа цкъабаргаш школа чаккъьккъаччуо тІехьаГІа шоай специальностах балха баьккъ ду мастерске.

М. Борохов дика рационализатор а ва. Экономически пайда ЗаьрЗ совгІа балха хьалаш лика аттача дьхьад цо юкьедьхьачу керзаьрдаша. Доарх1аме дакъа лоаш Михаил Михайловича коллективна вахара юкъе а. Группрофоргалла, техника кхераьлен общественни инспекторалла хийржаш из. Балха тІа тІаламаш дахарах дуккха Сийлен грамоташ, ахчан совгІаташ тІийнад говзача токара.

А. ШИЛОВ.

ИЛЬИЧА ЦІЕРАГІА ФОНД

Грозненски локомотивни депо машинистка Адиев Курбана ДІадолаьдь дика ГІулаьх хьал а лаьцъ В. И. Ленин ваь 100 ву дузача денна сийна планал совгІа арахеца продукци, ходаь лоагор, электроэнергии, материалаш, ахчан средствашн чІоагІа фонд хьайбІаьдар депо. Машинихьаьхошн «Ростсельмаша» хьокхамах «Ильична цІерагІа фонд», аьнна цІи тиллар пох. Новябрь бетта 204 тоин ходаь доагорш 40 эзар тоин планал совгІа ІаьчІа бихьа ву мухьн юкъебахар фонда чу. Декабрь ах бетта ДІадахйтача доагорш диллача кхы а 60 тоин доагор кхеде йиш хилар дар.

Дика кьахьийгар чух деношка теплоевозий машиниста Нохч-ПалгІай АССР-ла Аьрхьарча Совета депутата Иванова, коммунистически кхаьхьегамах ядарикаьнга С. Бокова, С. Дудургова, машинистка Коваленко, кхьчар а.

Г. АНОХОВ.

НАУРЦАША ТІАХЬЕХ

Социалистически ихь йоаржаьй Наурски района механизаторашца, ремонтни, инженерно технически болхлоргІ бІаьстан балхаш та ерриг хорш-хьаьмма ехьнна хиндз хьалца а лица я пийчьаьрг. Пар тІа йийнад ер лесхарен: лаьттанна обрутка ела, ваьг ДІадуьйна машиннаш 23-гІа февраль тІаьхьочаьн ремонт яь аьнка, машнан хьокха техника цхьолаьгІа май тІаьхьочаьн, тІаьхьа ерриг ІІІ техника, инвентарь цхьолаьгІа ишъ тІаьхьочаьн тоаьь кийча хилийта.

Пар дол деннад шоаш долаеча техникана дика ГІулаьх ларца хьаьхьаг лерттІа йІаьттІехьаьккхьа, ремонтеча хьалхалатта методаш юкъеХкуьда, телха оаттаьлаш меттаьттІе, ремонтни средствах 30 эзар сом ахча ходе.

ТІадоагІаьча тІера бІаьстана хьаьгкара балхаш ДІадолаьдеш профтехобразоване системах йолча училищеш ца 110 механизатор, ца дьаькъ 25 комбайнер кийчье декхарашт тІаийдІ ца ухлаа.

Районе специалисташта хетатІех техникана ший ханнаьха дика ремонт йича, биьза пайда а эцаш цунга болх байтача йиш хургьа ТІадоагІаьча тІера валовн производство дакхьара дьаьккъра декхарашт толамца хоаначаьнца: ялат доаккхарга 38 эзаь тоин, комсаш 68916 тоин. Наурщана беррига Нохч-ПалгІай АССР-а механизаторашца, инженерно-технически болхлой тІаьхьех вортбоахама техника ханнаьха дика кийчьара, кхьхьегама оьсарле лакха йолаш цох пайда эцара.

Наурски района инженерно - технически болхлойн механизаторийн совещане тІаийца ув декхарашн юртбоахама министерства коллеге ший соцамца кхоаблал а дьь республика механизаторашца, наурщана ДІадолаьдь дика ГІулаьх хьалладара тІа а хьийхаб.

Тхо теш, доттагІий, шо котдаргхиларах

Веза Чинг, Дуккха денош ІІаьхьад эьетамаьски лаьттан тІа, Хайфонера гьана доаиаьш, вай ВІашагІьхьаьстча хана денз. Цуо тІехьаьгІа михо ловзабеча форда тІа гІолла ши эзар совгІа миль е йийзар са юха а сай хьамсарна Владивостоке юхаахьчар дуьхьа. Хіанз сай дезаьн, гаргарча наха юкъе ва со, ферДиен рейсе наха кийчьуш вовла. Дог ГІаьдуучаш холу сона сай мехкахой маьршача вахара лоькхий гІулаьхаш. ГІадвахьа хьеж ес сай Дагьен шІенаьчен сатийначен сигналера.

Цхьабаьккъа, Вьетнам яха доиг сона хьаьсдаьн ца суртаІІе е ъьа доттагІий сурташ тІа со хьежача, юха а уйІаниш цо долча хьовг со. хьв мехка сона БІаргагаййнарш лаьгуу, лукьхьаш а вай ВІашагІьлеттаьлдар, вай шинне лиина кьаьмаьлаш дуьхьалтуьвтт. Юха а хоо сона цІаккха а дуьйш доиза американскеи самолетий тата, делиха бомбашн ракеташ, ювла зениткаш...

Эттарга тІехьаьгІа ВІашагІьхьийтача хана Куа Нам Трие яхача хи тІа латтар вай цигара ІІаьхьежача БІаргагуш городе йийнна ІІеташ а долаш — американашца бомбаш чуеттар пеменгин кемаш деиен заводашта, порта кхьерга нах бахьна хьаргалаьлаш. Беккаьмех хьеранш ба океанал дехьара пирагаш. ДуьккагІа йолча хана мальхазаьхьара ІІаьх ув Хайфона бомбаш чуетта — цун ІІаьнарашта ІІаьхье хьуьла а луш, нийсса іочу городе тІа а яьхьк, бомбаш е ракеташ іочу а кхайсе, урагІьхьел, берга ІІаьна боаттІабе санна чІоагІа.ча татана советски кемашта тІа гІолла діаьх...

Вьетнамски доттагІашца цхьана ІІаьдаьк хулар арГІаначарга американскеи разбойник фега никкачу е, ІІаьттах бухь чу а хайна яГІаьна хана, дайде тамкера йистте, цар к-ебиса физиолаагІ яьга кхоачалуш латтар дикагІа БІаргагург.делча діаьуттаргх тхо.

Вайна пиннена геттара дика зов. Советски Союзо шун мехка мел новкьостал ду - аьлха цхьам Владивостокера итташ кемаша тайп-тайнара мухьаш кхуьь Вьетнаме.

Советски морякаш безам а хиле болх Вьетнаме. ХІаьта цига баьккъ ловраш хана геттара дуьхьа ба. Механик Рыбачук Николай ве а вуйш, «Туркменистан» яьхча теплохода да дов дьаьлуо тІехьаГІа. Дальневосточни пароходства дерригача кемай экипажаша вІаьаалда бекхеьбир дуьнен халкьаьнга юкъенча разбой из акт, цар дІаьхьайкадир ДРВ-ена мухьаш кхаьла шоай бесам хилар.

Тха эзарашт морякаш хиннаьй ДРВ-е. хІаьта уж берригаш а ГІадбаьа ба цун хьажа кхоьнахчаьлаш майрадаьхь, американскеи захватчикашн шоаш эпшаберболлгІ чІоагІа дог тайна уж хилаьхьаш, цар дуьн советски нахана доттагІаш ГІаьлаш долаш из хиларах. Аз а ишта дуьхьа хІаьмаш дийнар ъьоГІ, Чинг Конг Вонг, хьа дьаьхене дивза се ненача хана сай хьоца хиннаьй доттагІаьлаш, хьо лор хила бесам болаш, Ханойски университете деташ хиларах, эсхар хиларах хьайна тела деррига ахча Іа коталон фонде дІаечуьлаш хиларах. Сона дика дагадоагІа хьа дешаш: «Эттарга керттаьр американцашн эпшаберга. Тхо хуррдар хинна даллаьна латтаьр а да, кот а дарда. ХІаьта тІом чаккъьбаьча діаьхо дешарца аьз. ХІаьта со Чинг, цунах ІІаьгІа тешаш ва.

Борис МЕТЕЛЕВ,
«Абакур» яхача танкера радиостанце начальник.
(АПН).

Школай балха— партийни йоаккхо

КПСС ЦК-ан СССР Министрийн Советен ІІаийца «Юкъаьрча общеобразовательни школа болх ДІаьхо тоьбара де дезарехь яха сонам кхоачанбоьр тоьл болх чаккъьаьккаЙ КПСС Октябрьскеи районе юхьхьанцарча партийни организацена. Тоьдаьл комсомольскеи, профсоюзни, пионерски организацеш цеп лоа кулгал.

Школай юхьхьанцара партийни организацен «ІІаьгІаьй партийни балха опыт йоччаь. Йоккха педагогически стаж йолча секретарашца. Иштта, масала, № 9 йолча юкъаьрча школа юхьхьанцарча партийни организацен керте лаг Нохч-ПалгІай АССР Заслуженни ІІаьхьаьхо хин. Белоусова, № 66 йолча школа партийно секретарь а, халкъа образование отличник хин. Чистякина. Дуккхаь укъ ТІехьаьрча шерашка хьалхьаьй ворхІ школа.

Районе массайойла оцуьнца ший йолча кадрашца чІоагІьхьай. Цига болх беча 765 хьехархьо 210 сагі коммунист ва. Лаьхьехьара образованн йолаш ба дуккагІойла хьехархьой. Уж масалгаран шоай идейно-теоретически боарам лаьхьеш ва. Школа первичнаьа хьинаре лаьхьа ІІаьн общественно-политически ваьхаре. Иштта масала семинарехь группашца кулгалдеш ба школа директор А. И. Ларионова, Нохч-ПалгІай АССР Заслуженни ІІаьхьаьхо Е. П. Новожина, № 34 йолча школа завуч В. Д. Куприкин, № 57 йолча юкъаьрча школа историе хьехархо А. М. Каблова, иштта кхы дуккхаьраш а.

«Знание» обществе районни организацие хьинар хоа лектораш ба № 9 йолча школа директор Белрево, № 23 йолча школа завуч Е. С. Сиженовская, хьехархой йоккха отвод а политинформатор рийн агитаторийн болх ДІаьхьеш.

Парте районе бюро заседанеш ца кастаьеча хуьш шоай лепаргахетама процесс лаьхьара дешаш. Масала, дукха ха йоаьщаш парте райкома бюро заседане дийнар № 57 йолча школа партийно организацие тешаьа кхетама балха кулгал лоаттаьрах хоьа ший.

Парте райкома кулгал а деш, школай юхьхьанцара партийни организацен дуккагІа теркоа е ЙІаьгІ ненархой тикагІа Іомабараш совгІа цанна кхетам балаьа лоуьа ненай. Иштта боккха теркам ІІаьгІ ваьдеш районе толшагІа йола ненарашца йоккха оьшу йолаш ІІтате боана воеиуьхаш. Школашца цар эккха новкьостал ду ІІаьгІа патриотически оборонно-массовни болх лерттІа вІашІьхьаьккхарга.

Ленпара - кхетама процесс ІІаьхо теаяра боккха новкьостал ду предприяттешка вІашагІьхьаьхаьца «Дедалан школан новкьостал ларах йолча советашца. Дика оьшу йолаьй Троицевски вагаьин денз чуйІаьгІаьна совето, Нохч-ПалгІай химически завода чуйІаьгІаьна совето.

Цу дерригне боккха новкьостал ду ленпара-кхетама балха боарам ІІаьхьара.

ІІаьхо а общеобразовательни школа болх ІІаьдара ший керттера лесхар дерхІ районе партийни организацие.

Т. ЗИНОВЬЕВ,
КПСС Октябрьскеи районе пропагандаьнан агитацен отдела заведующий.

«СЕРДАЛО»
2-гІа дагІ. 21 декабрь, 1967 шу.

ИШТТА ХЬАХИЛАР ЭСКАР

Александр ЧЕРЕПАНОВ,
отставкерча инарал-лейтенант.

●

ІІаьхьаьккъа, боарам боаьщаш йоккхий уж ерриГа хьоанаш хиндоллаьцьелла а, ниссеьк бетта ВІашагІьелла дадьр. Болхлойархарой ІІе Эскар. 1918 шера гуьраьле пин муГІаьшка бер миллион гарта бІухой, хІаьта цуьн тІемз ниКъ іохьхьанца лоаь белгалдбаьнаб кІайгаьрадІашцан интервентаьнш ший а баьх ььаьта йоккхийча коталоацІа.

Ленина, парте йоккхача политически говзалца ВІашІьхьаьккхар хьаьнарга эскар дечаьта хана кхьмта тайнаьн хІаьта ший воодцаш хиначча шоай мукьаьтІа ІІаьхарех эскар ВІашагІьлоаьнца принципгаьта цунга. ГІулаьх дедгІа массаьнца а дедьхьар дан ІІаьдоаьдІа дарца тІа, болатта сахьстамерча дисциплинца ча чІоагІаьнца, цахаьдаш политическе болх юкъе доаттІеш. хьалтайнаьн хІаьта ший воодцаш хиначча ца командираш болаш доаьа йІаьрча кадровн эскар ВІашагІьдолларга довхьлгІа.

ІлІечча ІІе Эскар чІоагІаьра ІІаьлмаьте болхьхьа доарХІаме яр 1919 шера март бетта хиннаьа парте VIII-ча съезда решенеш. ІІаьгІа ІІаьгІа ІІаьгІа Іомабоьа съезда решенеш, партизаннаьна ІІаьгІа а доарХІаш, чІоагІа централизацин дисциплинен бахьан долаш, партийно-политически болх шерра борамбар дуьхьа хьовлоан ІІаьгІаьнгаьчІа бакъаьча болхлойн эскар, хІалхьашца юкъерча воашаел доттагІаьсен эскар доттагІаьнгаьчІа а, ІІаьгІа а ІІаьгІа хІаьна хІаьрца. Из ВІашагІьдолларга ханз хьалхашца ІІіттта дуьхьа проблемаш ікъметтеЛ теоретически а уттаннаьнца хьалца, лелаьеьна а уж ХІаьстаьс оаьш, опыгаьра опытагга юьдаш хеттаргахьа аьш ешш хулар вай парте. Уж хьалонаш бІаьлна дуьхьагІа хуьлоаьш экономически тІехьабиса хиларах, боахам бохабаьн кхаьш шера совгІа ІаьттаЧа гоамаьна империалистически тІемо хІалхьа ІІоарал эскарш хиларах. Юхьена а, эскар ВІашагІьдолла дешаш хулар дуьхьал мостагІчо доттаьча герза кІІа чурча центреволюцин дуьнен хьалхьаьнга юкъерча империализмон кьонча Советски паччахьалкхенна кавбонача тІема бирсача хьалхьашца.

Белгалца, парте Центральни Комитето, Советски правительства боккха болх бора цу дешаьна мостагІа оьхьаьхьга ВІашІьхьаьккхарга. ХІаьта болхлойн ахархойн ихьнатарга гІуьттар социалистическиديلمون лоарбе, 22-ча 23-чен феврале Питере, Москве, Украина, Урала заводешка, дуьккха кхьча моттигашца йоккхий митингаш елар, итташ аьарган болхлой ЦІечча Эскара мугІаранца ухар, хІаьта ВІашагІьдехьа Эскара дуьккха доаьхьоьш цу сахьаьте малхбузенгаьца, моастагІчуна дуьхьала ухар.

Кьонеча Советски республика кьхьегагаьчІ ший социалистически ДаІ.ЛЛ.ЛЛ лоарбе ГІаьгІа ЦІечча Эскара юхьхьанІаьрча отрядаш. ГІабоагІа из Псковна. Нарвана юхье, хьаьча моттигашца ІІаьгІаьнца ба боьлаш юьа а бетташ. Тоьдеанаьча германски бІуьнашца хІама техаш турналера денош дин на долитташ дагалоаттаьр дуьхьа 23-ча февраь. ХІара цецца ІІаьгІа доаьккх Советски Эскарех ТІема-Форда флотен Ди санна.

Бакьдар аьлча, керда эскар масеехь дийнаька ВІашагІьдолла ший йолаш ханар, ВІашагІа ха эшар ку гІулаька. Эттарга хьалхарча социалистически паччахьалкхенгаьнгаьнга ниэрш ВІашагІьдолхьара ІІаьнга ТІа ийна серга а хьалхашца-м хьаьметтаьл дагарьъь а воалаьлургаьнар. Уж хьлонаш эттарга хьалха юьаьена ер ду ГІулаьра-кортамчька бакъаьча болхлойн ахархойн эскар, хьалхьашца юьъерча воашаел доттагІаьсен эскар доттагІаьнгаьчІ а, ІІаьгІа а ІІаьгІа хІама хьлаьца. Из ВІашагІьдолларга ханз хьалхашца ІІіттта дуьккха проблемаш ікъметтеЛ теоретически а уттаннаьнца хьалца, лелаьеьна а уж ХІаьстаьс оаьш, опыгаьра опытагга юьдаш хеттаргахьа аьш ешш хулар вай парте. Уж хьлонаш бІаьлна дуьхьагІа хуьлоаьш экономически тІехьабиса хиларах, боахам бохабаьн кхаьш шера совгІа ІаьттаЧа гоамаьна империалистически тІемо хІалхьа ІІоарал эскарш хиларах. Юхьена а, эскар ВІашагІьдолла дешаш хулар дуьхьал мостагІчо доттаьча герза кІІа чурча центреволюцин дуьнен хьалхьаьнга юкъерча империализмон кьонча Советски паччахьалкхенна кавбонача тІема бирсача хьалхьашца.

ІІаьхьаьккъа, боарам боаьщаш йоккхий уж ерриГа хьоанаш хиндоллаьцьелла а, ниссеьк бетта ВІашагІьдолла дадьр. Болхлойархарой ІІе Эскар. 1918 шера гуьраьле пин муГІаьшка бер миллион гарта бІухой, хІаьта цуьн тІемз ниКъ іохьхьанца лоаь белгалдбаьнаб кІайгаьрадІашцан интервентаьнш ший а баьх ььаьта йоккхийча коталоацІа.

Ленина, парте йоккхача политически говзалца ВІашІьхьаьккхар хьаьнарга эскар дечаьта хана кхьмта тайнаьн хІаьта ший воодцаш хиначча шоай мукьаьтІа ІІаьхарех эскар ВІашагІьдолларга принципгаьта цунга. ГІулаьх дедгІа массаьнца а дедьхьар дан ІІаьдоаьдІа дарца тІа, болатта сахьстамерча дисциплинца ча чІоагІаьнца, цахаьдаш политическе болх юкъе доаттІеш. хьалтайнаьн хІаьта ший воодцаш хиначча ца командираш болаш доаьа йІаьрча кадровн эскар ВІашагІьдолларга довхьлгІа.

ІІаьгІа ІІе Эскар чІоагІаьра ІІаьлмаьте болхьхьа доарХІаме яр 1919 шера март бетта хиннаьа парте VIII-ча съезда решенеш. ІІаьгІа ІІаьгІа ІІаьгІа Іомабоьа съезда решенеш, партизаннаьна ІІаьгІа а доарХІаш, чІоагІа централизацин дисциплинен бахьан долаш, партийно-политически болх шерра борамбар дуьхьа хьовлоан ІІаьгІаьнгаьчІа бакъаьча болхлойн ахархойн эскар, хьалхьашца юьъерча воашаел доттагІаьсен эскар доттагІаьнгаьчІа а, ІІаьгІа а ІІаьгІа хІама хьлаьца. Из ВІашагІьдолларга ханз хьалхашца ІІіттта дуьккха проблемаш ікъметтеЛ теоретически а уттаннаьнца хьалца, лелаьеьна а уж ХІаьстаьс оаьш, опыгаьра опытагга юьдаш хеттаргахьа аьш ешш хулар вай парте. Уж хьлонаш бІаьлна дуьхьагІа хуьлоаьш экономически тІехьабиса хиларах, боахам бохабаьн кхаьш шера совгІа ІаьттаЧа гоамаьна империалистически тІемо хІалхьа ІІоарал эскарш хиларах. Юхьена а, эскар ВІашагІьдолла дешаш хулар дуьхьал мостагІчо доттаьча герза кІІа чурча центреволюцин дуьнен хьалхьаьнга юкъерча империализмон кьонча Советски паччахьалкхенна кавбонача тІема бирсача хьалхьашца.

ІІіхьабаьккъа, боарам боаьщаш йоккхий уж ерриГа хьоанаш хиндоллаьцьелла а, ниссеьк бетта ВІашагІьдолла дадьр. Болхлойархарой ІІе Эскар. 1918 шера гуьраьле пин муГІаьшка бер миллион гарта бІухой, хІаьта цуьн тІемз ниКъ іохьхьанца лоаь белгалдбаьнаб кІайгаьрадІашцан интервентаьнш ший а баьх ььаьта йоккхийча коталоацІа.

Ленина, парте йоккхача политически говзалца ВІашІьхьаьккхар хьаьнарга эскар дечаьта хана кхьмта тайнаьн хІаьта ший воодцаш хиначча шоай мукьаьтІа ІІаьхарех эскар ВІашагІьдолларга принципгаьта цунга. ГІулаьх дедгІа массаьнца а дедьхьар дан ІІаьдоаьдІа дарца тІа, болатта сахьстамерча дисциплинца ча чІоагІаьнца, цахаьдаш политическе болх юкъе доаттІеш. хьалтайнаьн хІаьта ший воодцаш хиначча ца командираш болаш доаьа йІаьрча кадровн эскар ВІашагІьдолларга довхьлгІа.

ІІаьгІа ІІе Эскар чІоагІаьра ІІаьлмаьте болхьхьа доарХІаме яр 1919 шера март бетта хиннаьа парте VIII-ча съезда решенеш. ІІаьгІа ІІаьгІа ІІаьгІа Іомабоьа съезда решенеш, партизаннаьна ІІаьгІа а доарХІаш, чІоагІа централизацин дисциплинен бахьан долаш, партийно-политически болх шерра борамбар дуьхьа хьовлоан ІІаьгІаьнгаьчІа бакъаьча болхлойн ахархойн эскар, хьалхьашца юьъерча воашаел доттагІаьсен эскар доттагІаьнгаьчІ а, ІІаьгІа а ІІаьгІа хІама хьлаьца. Из ВІашагІьдолларга ханз хьалхашца ІІіттта дуьккха проблемаш ікъметтеЛ теоретически а уттаннаьнца хьалца, лелаьеьна а уж ХІаьстаьс оаьш, опыгаьра опытагга юьдаш хеттаргахьа аьш ешш хулар вай парте. Уж хьлонаш бІаьлна дуьхьагІа хуьлоаьш экономически тІехьабиса хиларах, боахам бохабаьн кхаьш шера совгІа ІаьттаЧа гоамаьна империалистически тІемо хІалхьа ІІоарал эскарш хиларах. Юхьена а, эскар ВІашагІьдолла дешаш хулар дуьхьал мостагІчо доттаьча герза кІІа чурча центреволюцин дуьнен хьалхьаьнга юкъерча империализмон кьонча Советски паччахьалкхенна кавбонача тІема бирсача хьалхьашца.

СССР ГЕРЗАШЦАРЧА НИЗИЙ 50 ШУ ДИЗАРГА

Керталадарий кепайойазон Агентства цхьащІойла йоттиаш дуьаг а ях кепатох СССР оборона Министерстви центральн органа ІІІ «Красная звезда» яхача газета тІа кенатеха Шеча Эскара юхьхьанарча командирех ььаьнне статья.

☆

Сона шаьра дуьхьалъуьтт дарц хьекхан хинна 1918 шера февраль.лейпо кьаьлаьнца Псковшина арезиин хьинаш, ІІаьдоаГІаьн лаьтта немецки бІуьнаш... Уж малхбоаденгахь ІІаьхьаьнгаьчІ Кайзеровски Германе доаг дерзина хІаьтта хьаьнна ваьта болхлойн ахархойн пачча хьаьккех сагьдаьр, вай мохх белкъарн доаалда оттабарн дуьхьа. Уж ІІаьдоаДеннаьгар ІІоккхийна тоа.баьнца, ненаьна ІІаьдоаьдІа а доаш, аттача ІІоолла котало йоккхерглхьарех бІуьсеца а доаьаш.

Хіаьта царна дуьхьалъаттаьрах тто дар — доберовольцех хІаьта сиха ВІашагІьеХьеаьца ІІеча Эскара юхьхьанарча полкий бІухойн командираш. Тхона тоьшдар тера, ІІема ехьаьгІа ІІаьгІаьнца ВІашІьхьаьккха ІІаьлаьца дар ІІема кулгаьн аІаьш юкъера бухьаманца. Хіаьта а оаьа тоьшдІаьна. Хіаьта а оаьа тоьшдІаьна. ІІаьгІа ІІаьгІа ІІаьгІа

Пагенага цкъа нахь хьаттал?

— Масса шу дьаьнал хьо?

— Шовтахь, — аьннал Пагена.

Пи-ах шу дьаьнича хьанна ирхь а ец хаттар дац пир пунга.

— Шовтахь, — аьннад Пагена.

— Ай, Іа из аьннечул ціехьаГІа пхиттах шу ма дьаьнаний...

— Пец ма дувла, — аьннад цо, — кьоьмачун дош цаГ хила деза.

Шин тайпара хул дош: дош ГІулаьх, дош ца.

Из «ф» дукха за Наврае тріконтажна фабрика хьалтъчар дага мел дехача хана трибуна тіа а Дувзаш телача дечашта юкъе. Кхойтта организаци я из хьалтъеш. кхойтта кулгалуо ва ца ший ханаьхь болх бе йолаелийта декъарийла волаш. Фабрика хьалле Волаелчаьх 8—10 заа из йистеньгка ха йиллай цар.

Бакъда, хупалуш хІама дан.

Фабрика хьалле Волаь ха — 1961 шу. Болх бе йолаелийта езар — 1963 шу. Нагахь санна хьалъер иккшта ремонт я йоьхьа яларе ма тиллийтача а дош доьхьича а селла новьла хургдар. Миллионаш сом ахча діа а ДІахйітта хьалъеш йоккха лоарХІме объект я.

Кіадан дечаьнна цеха начальника спецний начальникаш а оттабаьо ухьаьа-ий дош. Лапченна йоах:

— Тахан цех болх бе йолаелна машинашта цхе ДІотта маьрш ца йеш. Ма дерсан а яьха лелаш бІгь. совгІа саг ва тха.

...Ер ишлагІа шу да вай ахьо йийнача (СМУ-8, спец. СМУ, БЭМ. «Монтажлегкмаш», Центр-гипотиорр, «УМС», «ІСРМ») оргазиний кулгалдохех цхьаьне мукъах тоьш кхоьчаш ца ду. Цу дІх шера мел хинна деза цІей тагарвиг ховриал гар фабрика болх бе йолаелийтаргьа оьха яхаш меІ «Гурвиш» тиад. Ухх ирхь ма ваьнна.

Дукха ха йоаьцаш. 26 декабре фабрика пІаранг хьаелларгьа, аьнна биькр кхоачаш минута бу хьажа дахадар тхо пита пиьхко ди хьалха.

«Масеехи ди мара мича дисад цар хІана йиллаа ха хьатІаьккача, хІама ца эшнаш йистеньгка хургьа из-м, — аьнна хетар тхо на фабрике доьхьаш. — Ухх Кердана лера цІей дезделл мухьаГІа гІо ма доахаргдий цар пььсар-хоьГ деганн».

Доахаргдий - хьоГ?

Фабрика цехашка, корпусашка хьежаш ло тхо. «Фусам дайо хьалха а болиш. Коридора чу тхо ца баьрг пиий чемпионаш ейла а отташ: ділла хІайла кІуьжамаш дела катий ваьх. Уж бер NN 8, 1, 2 йолча ГІишлой монтажник упрАвленнийкара балькха электрикаш, монтажникаш, плотникаш. «Сиьхьта тІа хьаьгІ: «ХІара 12 баьнад, — йоах нарярча цхьаьне. Загорулько Иванна, — 9 дахьча Грозиера хьалдахьхал тхо. Цу хана тенз тхо мазаш-т, механикера за, сенна дахьхьа хоатташ саг ваг тхаса. СМУ начальник хьаьарга хьежаш дагІа тхо».

Таманийна сатийна, сайдар долаш ба уклаза болх бе кхьичхьара балькха хьаьашІ Верригаш 230 совгІа саг ва уж. ХІана мисеехи дукха мах хьинабол фабрике, ба-ца болх кхы сийбенна хІамаьм дац.

Дукха гІаьнаш да баржкъан тегача цхе Іоттадг а ТІера шьта уг а теха вийсде деза а. Дукха кулгаш ший шиг. Хьаьта иСтьла ПІа хьаьгІа а ваьхна гон отташ вагІа цхьа саг мара ваьцар цу чу болх беш. ДуккагІа баранш салаГІа арабьалча санна діа-ьха ухаьп лца цехашка ПІолла.

Кіадан вечаьнна цехе кхы а дукхагІа да болхан. Уклаза хьалха ПІоаьн латтача тайпара йоккхийча вьнкашка чу а йоаьхьаш латт схоккха тоьш совгІа хула кіадаьн ду машинаш. Оттаьлаьн хьаьенаш, йоах. ДІаоттаг йиш ший. ЦхьаьрашІ а дІаоттаьлІ ухьаьа. Ах цех бен бен ворьгьа. ах мотторг чу вьнкашка дІаьлийий.

Сушилоьн цех. ХІаначчул тІехьаГІа 1000 совгІа кьаьнаьн метр ший да тоха дезаьн. Штукатурашца оьса кулгаш а дехка дел.

— Болх хІама бан ший, дезкьийта хІама дуа ха чаккъьвнна тухка ха ма йий? — хетт оьха царгса.

— Тхо ишта ледаьм ер шоьлаГІа ца ца.

— ХІара?

— Хий дан. ДьаьлагІаш, йоах.

—ХІана хий хьаьча масса дийна-ьхь балла болх ба из. — 1000 квадратан хетт?

Йиьхьера дьарХІата 20—25 ди, — йоах штукатурий бонгаьтІа Албогачиев Хаважа. Хий хилча а дІаьаш ГІулаьх; растворах-ца тІохха магнезит на хилча уйлаш гоьа йиш мичай из хІама ца эшнаьл кхоачаьа а ешнай.

Хьунах сьлнагІа діачу мел вола хаьча дукхагІа да, оьл. Подсобни поменеешн ца хилча тахан фабрика кийча йле а болх діабодайе йиш ший. ХІаьта уж яьнинаш. Матаьха Іоьолдарьгьа хьаьхьаш йоаьмах бола материал? Таьнна а ленгиндар, канаьзанна, сангаьлаш.

Де деза балхан дукха да. Дукха ха йоаьцаш фабрика хьалъеш йолча 13 организацера виьлаьш пІанагІа а яхийтта декабр, бетта ший де деза балхан техкар, гагарин Йар гечаьнна гранбоьагІа чьйгкар ес. Цу тІа Іаьнабо ба 200 совгІа болх. Цар дерриГІана тайпара бетта уж хьаьхьаьа деза ворьгьа дьарХІача хІара дешна хІама на эшнаьн 9—10 болх кхоачаьне бесе (сібера 2 ийнгьхьа саладІ а ма деш?). Уклаза хІана дийнаьх парех боьхьонца цаГ шиъ баьн боьхьаш.

МалагІа комиссе ярга доГлоьхьоГІ бехьтокамерча наха 26 декабре?

Долчча бесса ГІулаьх гечкачул тІехьаГІа специалисташ доаначча тхона а хайра фабрикъ уьх шера а. хьатІадоаГІаьнна тера хьалхарча бетташка а ший пІаранг кхийла доаттаеррйоьгІа. Из вывод е тхона бокъо ду дохача балха темпаш, из во пІаштІехьбаккхаро, ду 13 губпоархІичках цхьаьнна а. ца бехьтокамаш из хотаро, фабрика хьалъеш боьхьонца воьа цхьа да ца хиларо.

Діахо. Уклаза хьаьелаш боьа боьхдой хІама на эшаш берригаш а ораьхьара хьатІабьькка а хьаьГІа уханн а ба. Уж Грозие, хьмчьаьхь пІаух, хьаьнаьх эхьаГІаьГІаш, тІехьа буьГ, боьх а шоай хьаштдеача тайпара бу. Парна тІаьхьожаш, царга ешхьа боьх байташ, эшар хьатІадахьаш саг ваг. Кулгалхой шоай кабинетаьна боГІа, нагахьа мара дечаш йІарГьайітта фабрике. Фабрика кулгалхоша аьннаьх ший беш саг ваг.

Йиштта ГІулаьх да хІанз уклаза доаьш дар. Из эргадаьнка дехьарийла барошка хоп далийта дехьаьх ду тоьш. Шоайа ду гех аттача ГІулаьхьа эргаьнка ГІулаьх бехке до-ца «Грозиеомстрой» треста кулгалхой ни. Сидоров. Окошкин, хьона, СМУ-8 кертера инженер и. Шерстнев? Хьо ду фабрика эшар буьГ хьажа, поиьсостаз ю, кьахьеьгІа пІаштІехьбаккха, тІахьожам доаттаде ма хьожаначий, хьона дикА ца деза дерриГІа а. Оарц хІана даккхаи Іа, хьаьчар? ХІана хьатІаьотгай аьш лелдер кхы діаьо да йиш баьна ха.

М. ЗАНГИЕВ.

МАЦА БОЛХ БЕ ЙОЛАЛУРГЬЯ НАЬСАРЕРА ФАБРИКА?

НИЙСАЧА НОВКЪА

Къахьегама Щеча Байрахха орден лелаеча XIX-ча партсъезда ціеранГача сунженски колхоза коллектика дерригача хьокхамашка дилляча районна боДахамашта юкъе хьалхара моттиг яьккхай.

Къаьстта дика кхаььгаргна толамаш даьхьал хьайбаш лелдерашца хьайбай продукташ яхарга, уж начачхьалхенга йохьарга диллача. Ухх шера цхьайтта бетта наччахьалхенга ілаьнах доаГІачуа совгІа 450,9 тоннаш шура, 130 тонн дулх дехкад цар. ХІаьта наччахьалхенга хІанз а ціехьа планал совгІа шура йохкаш я. Шу тайпара толамаш дахара боккхача доарХІаме дар колхозе племенной болх нийса віаштІехьбаккхар.

Иштта, колхоза продаГІгІа шуриттоварни ферме віаштІехьелар 450 Іаттахи 300 шинарахи латта племенной группа. - Опыт» хьаьккхар продуктивность эпара лаХІаГІа йолаш рентгебелин краснестенной фух дола доахан дуга. ХІаьта колхозера дерриГІа доахан шин фух ца: краснестенной: симментальскин. Шинна а фух долча доахаран баьна тІахьожамо хьаьккхар уьх шера цхьайтта бетта краснестенной доахах хІара кхоаьбача Іаттагара юкъера ларХІаьна 2,800 килограмм шура ваьккхаГІа, ваьх фух долча доахах хІараегара аьккхар 2.317 килограмм мара йоацача.

Шуруй-товарни ферме 1.778 етт да краснестенной фух, — йоах колхоза кертера зоотехника В. Черноа. Племенной группа баьхьа ваььйоаьхьарах тха йиш хилар шуриГІ производство дика лаьхье . Из къаьста хьаьхьоьх уьх цифраша. Нагахьа санна ДІадахача шера цхьайтта бетта хІара Іаттагара юкъера ларХІача 1.895 килограмм мара шура яьккхаьне, уьх шера ду хана 2.433 килограмм яьккхай.

ХІанз племенной группаца дерриГІа доахан чуоцадаьх, хІаьта доаьхьара рацион а оттаьлй доахана зоветеринарин ланнешка хьежжа.

Дукха ба ферме дика къаьхьгаргна толамаш даьхьа хьайбаш лелдерашца, Парех а телятница Чижова Мария, Ше-ДІедаьлча Іаьсех хІаранена дийнаьхь буьсо планах даьрХІачуа 50—100 грамм дукхагІа дуьхьа. ТІаьхьаьгІ до парех хІаранена. Хьайбаш лелдерашца шоанца хьаьхьашка лелкар оттаьдаьд барайтта бутт баьннача-шинарий доаьал 370 килограммагга кхачийта, дуьхьа чІехьаГІа искусственни осеменени ю хьайбаШта.

Бехкотхаме лелкар да доаьрашта хьаьхьашка латтар а. Дуьхьашхх дехка доахан кулгашна дегт наьр. ХІаьта тІехьаГІа лаьгаш хулача хана машиннаца дегтаргда уж.

Ше-ДІедаьлча дуьхьашхх дехкача ткъаь Іаттах хІараГІара 3.250 килограмм шура яьккхай доярка Чебатаева Екатеринае. Цу дукха тІехьайисаш хІара Іаттагара юкъера дарХІача 2.780 килограмм шура яьккха Виштуин Зоя а. Ферме дукха дуьхьашка лелкар краснестенной фух дола доахан да уьх шера цхьайтта бетта 3.500 килограмм шура енна.

Колхоза кулгалхоша ларХІаьл 1969 шу тІаьккачин ерригача шуриттоварни фермашка дуьхьала цу фух дела доахан віаштІехьча. Цо хІоаГІа дика экономически эффект хургьа, Дуьхьал уьх цхьаьн шера цу фух доахан шинарах яьккха боДахамашка доХкарах колхоза кассе 42 аьзар сом ахча йиккар. Из фух долча хІара шинара мах 600—800 сом ба.

Шоанца-тІуча тайпара Ленийсача йоккха бІаьнний колхоза хьайбаш лелдерашца, цар опытах боккха пайда эца мегаргда кхьча боХамашка а.

С. КОРАБЛИНОВ.

ЗАПОРОЖЬЕ. «Запорожсталь» яхача завода мартеновский цех... Сийрда сердалоаьнан лелх — сихха болат лоаладеш боахка сталеварашца ба уж. Советски Іаьдала шоллагІа 50 шу толаме діадоалаьд цар. Аллха хьалхарча деношка ілаьнал совгІа лоаладьча болатта хаарш тоннаш еннай болат лоаладеераша.

СУРТАШ ТІА: цехе болат лоаладу мастер Ф. Л. Куракалов. «Почетни металлург» яха цІи еннай цунна: мартеновски цехе хьаьдоттаьл лаття болат.

А. Красовске сурт.

ТАСС фотохроника.

ЛОАМАН ДАЬГІЕНАШКА

Масеехи шу да тха районна боахамашца цоай кьона хьайбаш ахкан замалаьхь лоаман даьГІенашка доькхаьу.

Уьх шера лоамашца ДІалаьхьараш шин цецарга-кьаьна доацаш катий хьайбаш дар. Парна ГІулаьх дем 38 саг мара ваьцар.

ПІалаьхар хІоаьех диззя хинна деноьш а бийсаш а. Сайдаьм яхар фуг хаьнар ду хана хьайбаш лелдерашца, бІг ца кьожаьвоьг хьайбаш баьн тІехьаГІа кьона, цхьаьнна бежаьн на къастийта хьожаьш баьн уж. ХІана белгалле йиш йолаш да хьайбаш лелдерашца юкъе яьжжа социалистически яьхь хьахиннаьр.

ХьайбаШта дерриГІа ГІулаьх доьстагарна тикаГІа дола хьоькхамаш цьхьаьн Ленина ціеранГіа колхоза веккхаГІа волча бежаГІуо А. Хаьмагомедова, А. Хьамагомедова Іулаца 328 хьайбаш дар хІанзе юкъера доаьл 200 совгІа килограмм мара йолаш. ПІхьаьхьа. доам, Багачерай ахча меттиг дахан биъ бутт баьккхачул тІехьаГІа кьона хьайбаш товаьрзолаш дацар. ХІара хьайбаш доаьл 300 килограммагга міахьаьхьар. Ден-бье 780 грамм дулх ТІаьхьетар хІаранена.

Дика дегІа эндаьлаьна доаьл ТІаьхьитар Менжинске ціеранГіа колхоза хьайбашта а. Ф. Гайбемиреен Б. Бисаевен бар царна Іуьнда деш. Цар вечаьнна шин гуртА тІаьхьийтаьл 462 центнер дулх. Ден-бье 800 грамм хилаьл дулха тоьлора цца бежаьн.

Белгалдаьккха мегаргдолаш кьахьйгар Кирова ціеранГіа колхоза скотникашца М. Эльсанович А. Абдулатоевен. Цар лелдаььна 464 бежаьна 400 центнер дулх діаьхийттаьл.

Эгзара боккхаГІа боьа пийца йийнар лоаман таьГІенех «Колинтерн» яхача колхоз. Йухечча итогах дьарХІаьа 11 сомм 92 пенгиз дар цар хьайбаШта тІаьхьийтача тулха центнерца діадахар. Доерига цар 469 хьайбаех пхи бежаьн мара а къастаьнар.

Пхьаьккха, доьлаьнна хьахиннар цхьатара дийнар. Масала, «Путь к коммунизму» яхача колхоза 200 бежаьн мара дацар доам дожа діадаьлла. Хьайбаш діайьхьаьл аьтеранепорт делаьнна хьайбаШта Іуьнда деш хинна нуьа а ший даьхьа чеьарн бІхьаьн

«Золотой теленок» яхача фильм эпизодашта Одесса съемкаш— И. Ильфан Е. Петроан романа экранизацин еш я «Мосфильма» киностудин. Сценарийн постановкеи Швейцер Михаила я. Кертгера оператор ва Полуянов Михаил.

СУРТА ТІА: Черноморскае Остин Бендери (РСФСР заслуженни артист Юрский Сергей) Зосия (артистка Старикова Светлана) вІаматІкхетар.

А. Фатеева сурт.

ТАСС фотохроника.

ДЕШАРАШ РАЬЗА БА

Башка локкха лоанача цІаргІа уллача библиотеке духа нах ух. Царна юкъе ба болхлой, хьехархой, пенсионераш, дешархой, пІенсионой. Иттаъхьа гаг хилад царна бе книжка доаран, хІаьта цхьабараш духхьал керда газеташ, журналаш дешар духьа боагІа.

Шаьла района Аргун яхача горене бахачарна духхаеза шоай библиотека. Цун бахьан да библиотека болхлеца книжкаш дешаранга тІехдика тІулаьх делга.

ЦІерагара цу маседа доал ухкІ ухкІ библиотеке книжкаш я ух дешараш а. Из дика гу ухкІ шифрах. «Тхьо шу хьалха библиотека хьайІиллача хана дерриг а 21 книжкен ух дешаш ши саги мара вацар, — яхаш дуйІ — цу хана деш ухкаш боІ бета, хІаьн заведующи йолча Сырых Александра Васильевнаеч. Таккха хІана — 24500 книжкей ух дешаш 2500 саги ва. Духхьал ухкІ цера соахкарчул ши біаь саг гаргта духхаГІа хиннаб книжкаш дешарашт. Массанена а махетта тІулаьх де вІаШтехьадалаг цар. Цу хьакъхьа дагабаьлар ух шоай библиотека советана. ТІаккха хьехархой дешарой, комсомольашш юкъебоалабе. Иштта библиотека дикагІа бола активисташ хилар 8—9-ча классашкарча дешархоеч.

Библиотека гаьна бахача наха, цІен-ноаношта, пенсионераш каст-каста книжкаш, керда журналаш ІаьххуьІ цар. Масала, Самаилова Тамарас ихьаьшца шийна уллув бахача доалахоштта хуьнда а хуьнда библиотекера книжкаш ешаш кхуьхар. ХІаьта хІана Аргунски механически карьере шийна ба боІ бечарна а ІІулаьх ду цо. Цкъаза дуьхьалчар дийнна книжкеш дуьнаш беседаш ю, журнала тІара шийна хоза а пайдане а хеташ бола статья ешаш перерыв йолча хана е балха ди бистедьаьчА. Тамарийна эшаш дола новкъостал де кийча ба библиотека болхлой а. Тамарагара хьокъан эшаш ба дукхха кхьболча книжкаш дешараш а.

ЦІоаГІа лоарХІам болаш за ухх коллектива ваьхх хьашташ довзаш дикахоа а пайдане лоарчо а ваьхх уйлаш тІаерлаг хоша хилар. Кастката ю библиографически обзорашт. СакъердамеГІа хургІойчуьа тайпара кийчъеш чахкйоаш диспуташ, дешарг конференцеш. Тайп тайпара хуьл цар темаш. Иштта наьха са мужъдоаккхаш ЦІоаГІа сакъердаме ир «Железный поток» яхача А. Серафимовича романах духха ха йоаннаш цІайІиьхьа дешара конференцеш. Иштта йолча йоккхий мероприятеш хьалхе ваьхх а оттайийа Аргуна ерриг белгІ библиотекаца цхьана чаккйоаХ. Цига цкъеоз школай комсомольски организацеш.

Белгалдаккхха деза оцьт а йоаннаш уххаза эгарга хьалха болх бе воллаучоа шоанна могаш дола новкъостал деш библиотека берига болхлой а къьстта цун ваьвгуша Сырых Александра Васильевна а болгІа.

— «Со ЦІоаГІа ІІалъхьа я седа дикачен барттайначен коллективе се кийсьенна, — яхаш дуьл кІонача библиотекера Капленко Нинас. Сона эшшача ІІо де кийча ва хІаравар, — дьаьна ІІалат нийсу, ца хоьр хьаьжкъ. Цхьан дешах аьча, визза шоай дезалхо а ваь ІІаийнай со уххаза».

Духха хьаьший хул библиотеке. Ухха ха йоаннаш уххаза ІІаййихлар района берригача библиотекерта лаьрХІа опыт дІаьуа эшара семинар.

Цу тайппара занятеш кастката хул библиотеке. Бахьда, гка кхы а дикагІа болх бе йиш хургьар, йолх библиотека цхьана ца нагахьа сапна «Шалинский» совхозо библиотекана дьарХІа керда ІІа цьаьде новкъостал доре.

Г. ВЕДЗИЖЕВ.

ДАЬШТА-НОАНОШТА МАХЕТТА

Пролетбата цІерагІча культура ЦІен берий сектора шиЙ боХ вІаШтехьбоах наха юкъерча кастама - политически культурно-сердалоп балха тайп - тайпарча формашца бераш къахьетама тІера а тешаме а, шоай Дабхешен вай Коммунистически партеиен мутІаьхьа долиш кхедерДдача тайнара.

Берий сектора заведующи йолча Татьяна Чайкинас шерра-шерра белгал а деш къестаду шу чаккДалдалца кхочушдийна деза кертТера дешаш. Перспективни планА тІа юкъстаю нуха юкъерча политико - кастама балха, къаьхьетама кхетамца кьебара, эстетически а физически а кьебара балха, организационни деношта йела мотТаг.

Перспективни плана, дика уйла а еш, культура цІен правленеи заседаНе юкъе.

Уьх цера берий сектора оизашца кхочанДадь чаккДалдалд дукха теркаме а пайдана а деза ІІулаьхкаш. ЦІоаГІа хьинар айІуш чаккйийлар уьх темаех йола тематически Іуйренаш: «Ленин хІаьт а дийна чел борел дийнаГІа вах. «Доллача хІамашна а комсомольен хила», «Сийле хийла котбаьнарий», дукхха а кхьярашь.

ХІара Іуйре чаккхьаькхара къаьстам болаш дика сийчо а «ен хьаьлаьхий уххаза. Ну Іуйренаш та юкъе дакъа лийнаД хьаьчаьна кадраех болча болхлоша, граждански а Сийлахь - боккхача ДайМехка а ТІемай доакъошкина, Советий депутатиа, хьехархоша.

Берий сектора балха юкъера маххеар да дерриг чаккДаьхь ІІулаьхкаш комсомола Старопромыслоски райкомача, культурА-ЦІен библиотекана, мотТигерча комитетаца, промышленни предприятей кхаьлаьна сонтаца ваьхха бувзам а болаш чаккДоаХ хилар.

Берий секторе боккха лоарХІ активш. Иуйна юкъе да: И. Канташева, А. Кирюшкина, Инжарий ШевелевгІар, В. Грачев. Сектора балха доккха новкъостал доаттаг лаЙ-чоалой активш. Парех да: ин. К. Беленкова, М. Кузнецова, И. Коровкина, кхьбараш.

Боккха терко ю художественни самодеятельности кружокий балха. Царна общественни балха хьисанарГІа ІІулаьдерш а ба культура ЦІен активиташ. Берий самодеятельность каст - каста хьешашГІа ух воьдарИл доаннаш районна промышленни предприятеша. КхетамГІа дела бераш ту чаДуьлийтар духьа чаккйоаХ ди-кагІча дешачуьн, иллиалархоуш. Хьлаьрхочуьн конкурсаш. Шерра-шерра коллективий творчески отчеташ ю. Уьх цера ту тайнара творчески отчеташ ный массовикаьа. Шоашта карагІийнираш ту отчеташка ЦІоаГІа къаьхьа а ювлаш ДІаьхьйкхар кІонача зрителА театро, хьлаьрийн вокальни коллективина.

Костюмаш ревкисташ кийчъера бераш цоаш юкъерА. Цу ІІулаьхо царна къаьхьаГІ духхь-бедаОийт, шоаш ешача произведенеша, ловдаГІча родаьшта цар бесам духхаГІа ІІаУвз.

Барттайна болх беш я берий сектора чуоаГІа саходелаьхий коллективиаш. Нагахьа санна кІонача зрителА театра хьлаьрашуьттаде а дуккханеша цхьана доаха ийлеш даха дезаш хилча, цу коллективий кхуьлаьлоца разъ а хиле вІаШи конкьостаьлаш ду.

Культура ЦІагІа вІаШагІьелаЙ кІонача кинемеханикий кружок. Уьх массеоч шера чуьхь пупна общественни балха хьисапарГІа культаьлеш ва цун шеф вола кинемеханик Николай Васильевич Александров. Иоккха вахара а къаьхьегама а опыт йолча цун вІаШтехьдьаьнна цу боккхаеч берий бесам ІІаболийтилга. «Хьалх бола кхуьшбоаГІараш шийна ІІаУвза Иертан ва Николай Васильевич. Из вогча болаш мишта хуьцалу а ца хоьш, ІІаргаггуьча хуьцалу уж «хьлаьраш». Доккха хІама доаиаш порядок а ЦІено а йолча кинобуьнка чурча хьало бо-раш шийлийла, ЦІенаЙ пхаьнна балийтан. Дешара шиаш йоахараш, дисциплина телхеараш кІонача кинемеханикий кружоке хьайІоаш. Цудухьа селханарча шиаш йоахарашен дисциплина телхеараш шиЙ лепар а оамалаш а тоаю. Дуккхача берашца камаьхьА да а ювлаш заиятеш ЙистеЛьхай, ХІаьта царна кинемеханикий удостоверенеш а деннад, шоаш къьстта болх бе боьхьо а йолаш.

Хоалаг еза Іомабар — цІенхаштара а баьхьаьара а дечкар да. Ший активиана цхьана кІонача кинемеханикий кружок. Уьх массеоч шера чуьхь пупна общественни балха хьисапарГІа техе драматически театра спектаклашка а, филармоне а, музее экскурсешка а, кинотеатрашца художественни фильмашка хьежа а кхуьл бераш.

Библиотекаца (зав. О. Рыжкова) цхьана хІаданна шоай хиннаннаьха чаккдоах хозаш дешараш, дискуссиш, беседаш ешга, литературан поэзеи сайренаш ю.

Берий дьаьна - ноаношта ЦІоаГІа могабеш буьш Пролетбата цІерагІча культура ЦІен берий сектора ледеш. Цу ІІулаьхо ЦІен берий сектора ІІаУвзаеш. Цу ІІулаьхо ІІаШагІа а техе драматически театра спектаклашка а, филармоне а, музее экскурсешка а, кинотеатрашца художественни фильмашка хьежа а кхуьл бераш.

Библиотекаца (зав. О. Рыжкова) цхьана хІаданна шоай хиннаннаьха чаккдоах хозаш дешараш, дискуссиш, беседаш ешга, литературан поэзеи сайренаш ю.

Берий дьаьна - ноаношта ЦІоаГІа могабеш буьш Пролетбата цІерагІча культура ЦІен берий сектора ледеш. Цу ІІулаьхо ЦІен берий сектора ІІаУвзаеш.

ХЬАЬШИЙ КОТБАЬЛАР.

Къьлбаседа - ХІирийн Ноч-ПІалгІайн республикАй «Динамо» советий кагийча наьхьен боккхачІчаьрн сборни командаш самбо яхача кІалтохаргаг латаШ доттагІлен вІаШагІкхетар хилар.

ХьалхагІа кІурса тІа боьл Плиева ШаьмгІан. Из сакъердаме вІаШагІкхетар ЙитьлагІча минуте вай командаПара Дьаченко кот а воалаш ЙистедьаьнГ. Вуй республикерча спортсмена Султанова Кесенко эшаяр. ЦхьаьнаьхьА ІІаХо мел хиннача ІІаХХе а вІаШагІкхетар кхы котбоалА вІаШтехьаьлаьнзар вайчар а. Юхъхера а счет 6:4 йолаш Къьлбаседа-ХІирийн АССР-а кагийча наьха команда котььлар.

Цу тайнара Къьлбаседа - ХІирий спортсменашца совет а йолаш хилар боккхачІчарна юкъера ахь а. Цига а вайбарш ийнар 2:6 а йолаш.

СУРТА ТІА: Микойаин (Грозный), Литвинов (Орджоникидзе) летача ХІаьл.

С. Олегова текстш сурт.

СОВХОЗА ФУТБОЛЬНИ КОМАНДА

Орден е медаль ешна ваш, совГІатаШна болгалаьхьа ваш. ЦІхьаькъаьла, ца боьх беш вогча мотТиг шиЙ дакъа лелдде хоош, наьхана ІІаГІара, безаеш ювлаш, матанеш кагийнйа баьха хоьш ва из. ХІаьта масеоне а ЙчІсий ду. Цуьл боккхачІа совГІАт кхы хеташ Гудермесски района «Стешкей» яхача дуга кхеделА совхоза комбайнера Мусаев Денисолта.

Дика къьлбаседа хьаьоарГІа Денисолт ше уххаза боьх бе воллаьнча хана дена. ЦхьаьнаьхьА, ХІана са цунах лаьца дувца бе зам бар кхьдар да.

Новогрозненски яхача боьХлой поселке Мусаев веза аьнна хатта вахача сагага «тха капитан вуьнгий оаш. Денисолт «стадионе на» ярца воллаГІчо а. Боккха а ЛаьчІГІа а сат на хила а мегІ-ду совхозе из ца воьзаш. Тамашийна а дац. Из ва уххазарча дуккхачІарна спорт сеаалийтар, из за Іуьрга Іуьрга спортивни гимнастика е дуккхаГІарш ІомабаьР. ХІаьта цу поселкерча дешархоша «торпедин хьаьстьаьрца воалдГІа ІІола ювш шоашта ха дезаш хилча Денисолтаса хоаттарга вай, цун ца хоьш хила йиш мичал из оал. Ло ла а ду цар воллаГІ-болча хаттарна нийсса жоп.

«Спорт даим дуккхаезаш хиннан со, — яхаш дуьл Денисолта, — бакъьла футбол аз хуьнарийГІ-лаш цхьаьнка а дац».

Цудухьа лаьрХІар ЙОВ. Мусаева ше цита ваьа ІІа маьнгІийна. Спорта футбольни команда ІІашаГІйолла. Цу хана «Нефтяник» яхача ратийни футбольни команда полузащитник воалаш ловза волаьелар Денисолт.

ЮхьаьнаьнА спорт езараш гуа а беш парца ешсеаш йоьш. Футбол ликагІа йоьзаш а дуккхаГІа ешаш а вар ІІалаьвора ца.

Денгара денга ДеГІайоаГІаш а тоалуш а ва юртара футбольни команда. Районни спартакиадашка, воллаГІа болча кхьча яхьашка а дика хьокхамаш гойтар Мусаев Денисолт капитан вогча футболиста.

Иштта духха ха йоаннаш районе хьалхара могиг ваьхкара хиннача яхьа а «Стенной» яхача совхоза футбольни команда котьяьлар. Цуьл ІІехьаГІа «Урожай» яхача ший доЛамерча спортивни общества республикански Совета хьалхара мотТиг яккхара хиннача яхье даьхьа лаца боьхьо елар цу команданца. Цига а шоаш лика довзаш, хилар ІІаХьеккхар футболиста. «Урожай» ДСО республикански Совета шоллагІа мотТиг кхььчар цу команданца. Цох боккха хьалх совхоза белгалдаккха безам ба са совхоза дирекце шоай футболистий боаХхо еш хилар. Царна ешаш бола спортивни инженераш хуьйт, ваг салоГІш а дерттІа ІІаШтехьбоаХхо. Мукъаьча хана сакъердамерча походашка, экскурсешка хуьйт. Иштта, дукха хо йоаннаш Къьлбаседа - ХІирийче ІІаХ хьаьй спортсменаш.

ХІаьна хургІойча футбольни сезона шийчо еш ба Мусаев Денисолт керт-гаТ лаьтта команда футболисташ: «ІІан замлаХьа а тхоьй ловзара говзал лаХхьеш кхьхьегарга оаха, — йоаХ команда капитана, — из тха хІара футболиста дагадоаллар да».

Н. ВОЛКОВ.

ДоаЗал декьара

Бельге Компарте XVIII съезда болх чаккбаьннаб

БРЮССЕЛЬ, 19 декабрь. ТАСС-а корреспонденташ В. ВОЛКОВЕЙ, Е. САВЕНКОСИ хоам бу ухкаш ювш дийнаьхьа ІІаьтчаьА Бельге Компарте XVIII-ча съезде сечарлийнйаьхьа сарриьхьа ший болх ешаьтьаьккхар. Съезда делегаташа — КПБ-ГІрИгача федераций вакаташа, «Коммунисташ хуьн гаргтарча хана доаЛа кхоьсамА декьарашШ аьнна КПБ-председатель Э. Бюсселен ваьнна ІІоьлаьнГ а ладийГІачуьл из ийцаьчхьи ІІеьхьаГІа, доклад кхоьДаЛ а яьь, из кепайоаьнна. ІІа арамаккхара хьаьжьеьча решени ІІаьнна.

Цуьл ІІехьаГІа съезда делегаташа массара ранзя а воЛаш ІІаьнна. ІІаьнна 1968 шерарча парте декьарий хьаьчьхьара доаи хаДаьш оттаяь резолюци.

Чурча политика лаьхьеь, йоаХ резолюце ІІа, хьх балхА хІлийтАрен цар вахара боарамеен гадаккхара ІІехьа, предприяТеш ДІаьхьовлара духьала ІІулаьхаш чаккхьаьнна дарглаш, иштта вІаШтехьаьккха дела предприятеш ІІаьхьожам оттабара стесента юкъебоалаеЛга а.

Съезде оттаьлиьл мехка хьаштаьнка хьежжа социальни законаш а ХІаьта иштта Бельги НАТО-на юкъеййаьтара ІІаьсаьаяь цун политика а. Съезда делегаташ иштта мехка болхлой болаьмсги пуьл оонаШаьнкеен правительство а ХІаьта иштта Бельги НАТО-на юкъеййаьтара ІІаьсаьаяь цун политика а. Съезда делегаташ иштта мехка болхлой болаьмсги пуьл оонаШаьнкеен кхайкар наха бе болх хьлийтара проблемах лаьца уьх гаргтарна хана кхаьмаи конференции гуьтьара уьх ІІаьхьаьаьн.

ШЕДДАР ЧУЛОАЦА ОАККХАЛ

«Городе вахачи юкъьерча сагага цхьаь а ІІаг ді дакхка йиш яц пунга кхайІаГІа хьсяшш боаІаш, но дечА кІамаьшашка кхайІаГІа ла іІа дуьйташ ер дуьйташ вахара юкъе чу на ІІоЛаьш». Уьх дешаш да США Конгресса цьхьан сенатехи полномисее кертТерча консультанта Бернард Фреттерольда. Боккхала а бакьда по доанар ца дуьнгІа. Америкаьеп зуьш массаГІаьха а ІІехьаЙаьнна ІІеда а ІІеа. Из бакьдар за.

УниверситеЛьн магазинашца тархешта кІаІха ловкъаьь ІІоаХх нІЛарХой кІамаьлашка кхайІаГІа ІІадуьГІаГІаш ІІоЛа ІІамчеГІа микрофонаш. ІІйІархошца шоаш ІІаЛаьнбеча боккхийча хІамаЧ универсальни магазинашка телевизионни камераш а коридораш. ІІулаьхо ІІу помещеНеш, говарАш ІІаьнна. СадУ МотТигаш эьвш. ХІуьлаь йоаХхача фотоаппаратедеш кинокамераеш суГІаш доах бажжийн компанейн аьссоциа ІІаУлаьнна ІІаранне. Американски охранка агенташа ноччаьлаькеен ІІулаькерча наха ІІера ІІаьрг туьлаьйа. ЛийтаХ. Конгресса цьхьан комисе баьча лоарХІамаьгІа даллача, Вашингтона федеральн учреждеиешка ІІаЛлаьйа а ІІхи эьар телефонГІа кхаьлаьГІа ІІаьлаьГІаш ювш. ІІа дукха ха яц. Столични «Вашингтон сайдж стар» яхача газетО цІхьа ІІаьлаьр, учреждеиешка дела кІамаьлашка кхайІаГІа ІІадуьГІаГІа йола микрофонаш шеддаь мела хьаьй ІІоаттаьлеча установкашка а уьттаг ешш а, яхаш.

ІІхьаь ІІоьлаьна а а ІІамчеГІа хьуьлаьла йиш яц долла а хІама ІІаргаггуча полиьс, тайп-тайнарча министерстаьн ведомстваьйн кхайІаГІаРча службеш, хьукъа а кхьаьст-кхьаьста цо-ювш болча ІІаьхий ордийсаьн. ІІхьаькха а тайнара юха на ошалуш, ІІхьаьн амеРикийнЙ шоай ваьхара юкъе чуГІерт ух. Масала, шийна ваьа ІІа ша бесам болча молаГІчо а ІІаь чуГІе ЦІенЙ дела федеральн управленеш ІІаьхьа а еза «ІІехьаГІа мьрзесеата цхьана баьхара бувламашь «ІІоаГІа хилара хьаьхьха долла а ХІама хотаГІаш йола даьвеш, управлени тешае еза ІІо ше сесаг йита лаьрХІа на хиларах.

ПаччаьхьалкІеп гІулаьхе баха даса барамкарга ІІоаГІаьа хьаье ягара вогІча тайнара уж сий ІІоаЛча боаХа лоткъамаш ййду. Сага дуХХьал шийна мара ца хоаца, цкъаза лоратта мара хар ца ЙшаЛа ваьара оаГІоаЙ хьаькъьха дола хаттараш ду.

ТоХхамаш гара федеральн бюроГа я 175 миллиОН хиНна да Іеш ПІелгІй кепашн хаЛа мо ГІОМ на хьаЛо а дуьйа бедача наьха ІІехьаЙлаГІаРча спискеН. Къьаьстьаьстача наьха доалаьхьарча «Ритейл кредит» яхача оаккала формата да 42 миллиОН америкаьЙ, цах мел доаллар хаРа хоамаш. ПаХах мел доаллар хаРа хоамаш гуЛду ишТта. ПентагонА, пачаьхьаьккха департамента, атомин энерГе хьаьхьаьхарча комиссе, чуРа доходий управлене, кхьчар лаьхьхІа йолча стужбашка.

ДуьнаГІаш ІІулаькерча наьхьа мелЛаГІаРча биографеш а анкеташ даиеш а йолаш доа лаьца лични делаш даш. Мазарра аьЧа, гуЛду мидлаоаьнна болча американийй бесх хилара сурташ а цар оамаЛлай, уж ІІера болча ГІулаьхий, цар уйлаЙ хьаьхьехьара хоамаш а долаш доа лоткъамашь.

...Иштта да пропагандистски хозал а йоаннаш лоа америкаьеп доаллаШр. ЦхьаьнаьхьА, из ца ХІама даГІа баьхьаьГІа хьет США-ЧуА гІаьчІеиа партІатонаьхьа демократехя» лаьца дьаьсса хабарашь дуьвнаРаьта.

Вашингтон.

Артем МЕЛИКЯН, ТАСС-а корреспондент.

ВАШКАНСКЕГАРА ХЬАЛ

ЛОНДОН, 19 декабрь. (ТАСС). 16 ди хьалхагІа кхььхьхе лог чуоГІадеш операш ювш Л. Вашканске ушаьнІеиа уьх ІІехььаРча сАьхьатаЙка ІІаьхьа ГІеттара ювш хьал тІа ВГаШ. Цар йоьх, боьхьнна гучаьнЙнай Л. Вашканске организмо «ньхьа дог ІІаьнаш ца хилара» белгалонаш.

30-ча декабре — Румыни Халькьа Республика ВІ хьаьхьайаьнна дийнаьха дена (1947) 20 шу; 1985 шера дена — Румыне Социалистически Республика.

Ясаашкарча «Цесеутрал» яхача ІІеьлаьрите бомбИн ЗьувзаЧа цехе. Уьхьаьа хІара шера хьаДу 4 эьар тонн аьхинг.

Аджерпресс—ТАСС сурт.

ЛадувгІа, хьажа

РАДИО

21 декабрь, 1987 шу. Ерс.

8.25 — Кинкуса балетни музыка. 8.45 — Іан хьалаьнкъ юртара клуьб» яха ередьа (иоочий мотТалА). 16.30 — «Хьоьа тІе хьаьс (иочий мотТалА). 16.40 — «Мадина йо-лаьнна». Нуруьмеса Елений поэмаш долА концерт. 17.30 — Вай индустриальни юкъ (ІІаГІай мотТалА). 17.45 — «Кенда тайна марксистска партІ балхьн долаьнна яха беседа (ІІаГІай мотТалА).

22 декабрь, 1987 шу. ПІаьрасиа.

8.45 — Совхозаьн партийни организацие сийлаьхь ІІулаьхьаьн (иочий мотТалА). 16.05 — Хьоьа тІехьа (ІІаГІай мотТалА). 16.30 — Юкъа порядок лорашш. 17.00 — Энергетикаьца доаЛа концерт. 17.30 — Тха индустриальн мехх. 17.45 — «ТеРз бе ДеЛла ІІоаттара бола нИкъ» яха беседа иочий мотТалА.

21 декабрь, 1987 шу. Ерс.

18.00 — Борашца доаЛа фильм. 18.35 — ТелевиденИеа кеодаьдарш (ІІаГІай мотТалА) 18.40 — ПайдА беш я» совхоз. Передача (иочий мотТалА). 19.00 — Вазьаьлочх дезаьнна фильм. 19.20 — Кхий тІа дІа из эьаьн волчуеТа кхаЧчаьдА. 20.10 — Шоаьа, берзш. (Текст ІІаГІай мотТалА йоаХХ). 20.25 — ТелевиденИеа кеодаьдарш. 20.40 — ВЧК 20 шу ПаьарсИ «ІІхьаьнна кот ца воалаш довзаР» яха ду-жоковстеиеи фильм.

22 декабрь, 1987 шу. ПІаьрасиа.

18.00 — Дьаьстча новкъостА. Хьехарой сьедаГа. Беседа. 18.30 — ТелевиденИеа кеодаьдарш (иочий, эрсий мотТалА). 19.00 — ЖинсурдаГ. 19.10 — Тахьеа — зоотехника Ди. 20.00 — Шоаьа, берзш! 20.15 — Вай долча кьаьнаГІа ва Дзержинска заслуженни артист Багаиов Малик. 20.40 — ВЧК 20 шу ПаьарсИ. «ТхьаьА ВГаІна тоПаш ма тоХа» яха ХуьдожествеИни фильм.

РЕДАКЦІЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гІа этаж).

Телефонаш: редактора—3.44.96; редактора зам.—3.39.11; белхтоохьма секретара—3.34.38; партийни вахарен, культурен, промышленностен отделиш—3.42.30; юрта боахамен письмойн отделиш—3.42.28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3.й этаж).

Телефоны редактора—3.44.38; зам. редактора—3.39.11; ответственного секретаря — 3.34.38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3.42.30; отделов сельского хозяйства и писем — 3.42.28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект, 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

«Чечнигаза» производственни управленее берригача газ кеда оубИлАчча моттигашкарча Советий, ведомствАй ЦІеношкарча квартирашца бахача гражданашка, шоай ЦІенОш доачо яхаьА ІІаХойт, кхерам а боаНаш, газован приборех пайда ийбара бокъонИй къьжеЧаь, контрольни журналаш ІІа а ювхьаьшца инструкциеш таж. Революце проспектАГІарча № 11 йолча ЦІеношкарча «Чечнигаза» производственни управленеи техникеи кабинете еш хилар.

Инструктаж ю хІара денна ІІоаттА денгарен ІІИраиденгарен ДІаьйкхачА Іуйрийна 9 сахьаг дьаьча ІІоне 11 сахьаг доллацен 13 сахьаг дьаьча ІІоне 15 сахьаг доллацен.

«Чечнигаза» производственни управленеи.

Редактора заместитель А. А. МЯКИЕВ.

С-02708

Заказ № 6041.